

Важни български документи за хората с увреждания

София, 13.10.2022

ЛАТИН БАНКОВ

Стратегически документи и нормативна регламентация

Хармонизация с международната регламентация
Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания
– 2012;

Европейската социална харта (ревизирана) – 2000;

Европейската конвенция за защита на правата на човека
и основните свободи и първия допълнителен протокол
към нея - 1992;

Международния пакт за граждански и политически права
и Международния пакт за икономически, социални и
културни права - 1970.

„Европейска стратегия за хората с увреждания за
периода 2010 – 2020 г.: Подновен ангажимент за Европа
без бариери” на Европейския съюз.

Стратегически документи и нормативна регламентация

Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г

Стратегията се основава на резултатите от предишната Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010 – 2020 г. която проправи пътя към:

- Европа без бариери,
- предоставяне на възможности на хората с увреждания да се ползват от правата си и
- да участват пълноценно в обществото и икономиката.

Политики и програми по отношение на хората с увреждания в България

Национална стратегия за хората с увреждания 2021 – 2030г. Решение № 741 на Министерския съвет от 28 окомври 2021 г.

Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания

Национална програма за достъпна жилищна среда и лична мобилност 2022г.

Националната програма "Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда" - програма на МОН

Българско законодателство (1)

Конституцията на България:

в член 6, параграф 2 се посочва, че всички граждани са равни пред закона.

член 48, алинея 2, гласи: „Държавата трябва да създаде благоприятни условия за упражняване на правото на труд на хора с физически или психически увреждания”.

„Възрастните хора, които нямат близки, или имат, но те не са в състояние да ги подкрепят, както и хора с увреждания (инвалиди и социално слабите), получават специална закрила от държавата и обществото.”

Българско законодателство (2)

Първия Закон за защита, рехабилитация и социална интеграция на хората с увреждания от 1995 г. въвежда задължението на националните и местните власти да следват техническите стандарти за достъпност.

Законът за интеграция на хората с увреждания (2005 г.) допълнително засилва значението на достъпността. В същото време бе удължен периодът за адаптация на съществуващите държавни и общински сгради да бъдат приведени **в съответствие със стандартите за достъпност до края на 2006 г.**

Българско законодателство (3)

НАРЕДБА № 1 ОТ 10 януари 1995 г. за изграждане на среда в населените места с оглед ползването ѝ от инвалиди

НАРЕДБА № 6 от 26.11.2003 г. С наредбата се определят общите изисквания, правилата, нормите и нормативите при проектиране и изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии на Република България с оглед ползването ѝ от цялото население, в т.ч. от хората с увреждания

Българско законодателство (4)

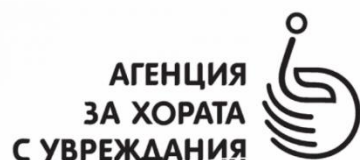
НАРЕДБА № 4 на Министерството на регионалното развитие и благоустройство от 1 юли 2009 г. решава въпросите, свързани с планиране, изпълнение и поддържане на обществената среда в съответствие с изискванията за достъпност за хора с увреждания.

ЗАКОН за хората с увреждания, в сила от 01.01.2019г

НАРЕДБА № РД-02-20-2 от 26 януари 2021 г. за определяне на изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и съоръженията.

Българско законодателство (5)

АГЕНЦИЯТА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ,
наред с общата грижа за хората с увреждания, има за задача и да финансира дейности за подобряване достъпността на средата и адаптиране на културни, исторически и спортни места, които са от международно, национално и регионално значение.

Достъпна среда

**Заповед № 0023-2512 / 11.06.2019г. на
Изпълнителния директор на Агенция за
хората с увреждания.**

Българско законодателство (6)

ДОСТЪП ДО ТРАНСПОРТ

Достъпността на транспортните услуги за хора с увреждания намира своите решения в Националната стратегия за равни възможности за хората с увреждания 2008-2015.

В раздел II на тази програма пише: "Създават се необходимите правни и други изисквания за адаптирането на местни ресурси, околната среда, институционалната рамка и комуникационни нужди на хората с увреждания, включително повишената мобилност, като:

- мерки, насочени към осигуряване на достъпна естествена среда за хора с увреждания;
- осигуряване на достъпен транспорт.

Достъпът за хората с увреждания до транспортни услуги се гарантира от:

- Закона за интеграция на хората с увреждания;
- Наредбата на Министерството на транспорта за транспортиране на хора с увреждания.

Българско законодателство (7)

Информация, комуникация и електронна достъпност(1)

Законът за интеграция на хората с увреждания изисква обществените медии да предоставят достъп до техните информационни емисии (Българската национална телевизия, Българското национално радио и Телеграфната агенция трябва да предоставят информация в достъпен формат за хората с увреждания), те трябва да включат в своите медийни предавания специализирани програми за хора с увреждания.

Въз основа на Закона за интеграция на хората с увреждания, се предоставя месечна финансова добавка на хора с увреждания за достъпност до "Информационни и телекомуникационни услуги." Тази добавка се изплаща само на хора със нарушен слух и зрение.

Гражданският процесуален кодекс дава на съдилищата правото на преводач за хора с говорни проблеми и/или слухови увреждания.

Българско законодателство (8)

Информация, комуникация и електронна достъпност (2)

Като страна членка на ЕС, България е длъжна да спазва приетите директиви, като:

- Директива 2010/13/ЕС за аудиовизуалните медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги), и
- Директива 2016/2102 относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на организациите от общественения сектор.

Българско законодателство (9)

Информация, комуникация и електронна достъпност (3)

В следствие на Европейските директиви е приет Закон за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията, като е създаден:

Чл. 8а. (1) Доставчиците на медийни услуги гарантират, че съдържанието в техните услуги постепенно става достъпно за хората с увредено зрение или слух. Средствата за постигането на достъпност на съдържанието на аудио-визуални медийни услуги включват, без да се ограничават до жестомимичен превод, субтитри за глухи и хора с увреден слух, субтитри с говор и звуково описание. Доставчиците на радиоуслуги предоставят в срокове и по начини, определени в плановете за действие, чрез интернет, мобилни приложения или други технически средства, с които разполагат, програми и предавания, достъпни за хората с увредено зрение или слух.

Напоследък държавните институции, както и АХУ подновяват своите информационни средства, като въвеждат улеснения за хората със зрителни и аудио затруднения.

Българско законодателство (10)

Законът за защита от дискриминация доразвива конституционния принцип за забрана на дискриминацията и равенство пред закона. Член 6 от Конституцията на Република България, като въвежда механизми за неговото прилагане на практика.

Той има за цел да се осигури на всички лица (включително и хората с увреждания) правото на равенство пред закона, равенство в третирането и във възможностите за участие в обществения живот.

Българско законодателство (11)

Съгласно разпоредбата на чл. 5 от **Закона изграждането и поддържането на архитектурна среда**, която затруднява достъпа на лица с увреждания до публични места, се смята за дискриминация.

В него също така, се съдържа изрична разпоредба, с която работодателят се задължава да пригоди работното място към нуждите на лице с увреждания при неговото наемане или когато увреждането на лицето настъпи след наемането му на работа, освен когато разходите за това са необосновано големи и биха затруднили сериозно работодателя.

Българско законодателство (12)

- Антидискриминационни разпоредби се съдържат в **Кодекса на труда, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за социално подпомагане, Закона за закрила на детето, Закона за семейните помощи за деца и др.**
- **Една важна новост за българската правна система е способността на неправителствените организации да действат от името на група от хора, чиито права са били нарушени.**

Законодателство на ЕС

- Основен стимул за по-нататъшното подобряване на законодателната рамка за достъпна среда са регламентите на Европейския съюз, според които всички сгради трябва да бъдат проектирани, изградени и поддържани в съответствие с изискванията за достъпна среда за хора с увреждания.

Законодателство на ЕС

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1083/2006 НА СЪВЕТА от 11.07.2006 г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999

В член 16 «Равенство между мъжете и жените и нескриминация» от Регламента, е записано следното:

«Държавите-членки и Комисията вземат съответните мерки за предотвратяването на всякаква дискриминация, основана на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, недъг, възраст или сексуална ориентация по време на различните етапи на прилагането на фондовете и особено по отношение на достъпа до тях.

По-специално достъпът на хора с увреждания е един от критериите, който следва да се спазва при определянето на операциите / програмите, съфинансирани от фонда и които следва да се вземат предвид по време на различните етапи на прилагането.

Местните власти и достъпността

Местните власти са отговорни за разработването на плановете за развитие на територията;

Те са основните инвеститори на инфраструктурата в населените места: улици, тротоари, паркове, паркинги и т.н.;

Имат в ръцете си механизмите за непряко въздействие за подчертаване необходимостта от осигуряване на достъп.

Формиране на местна политика за осигуряване на достъп

- подобряване на местното законодателство по отношение на достъпността на средата;
- създаване на органи, специализирани в осигуряване на достъпна среда;
- създаване на консултативни съвети към общински съвети и експертни съвети;
- изработване на местни стратегии, планове и програми за подобряване на достъпността;
- осигуряване на финансови средства в местния бюджет за обезпечаване изпълнението на плановете и програмите;
- обучение на местните политици и администрацията по стандартите за достъпна среда;
- запознаване на населението с важността на подобряване на достъпността.

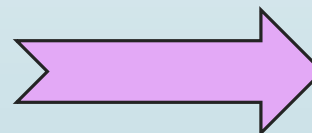
Процес на формиране на местна политика за достъпност

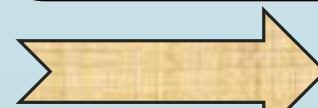
**Вземане на
решение от
Общинския
съвет**

**Създаване
на
водеща
структура**

**Одобряване
на
План за
действие**

Основни стъпки в плана за действие за достъпна среда

набиране на актуални статистически данни за хората с увреждания

осигуряване включването на организации на хора с увреждания

определяне конкретните потребности на хората с увреждания

извършване оценка на достъпността на сградите и услугите

определяне на основните маршрути на хората с увреждания

приоритизиране на задачите

изготвяне на конкретни планове - по маршрути, сгради и услуги

отправяне на предписания и препоръки

Мониторинг, контрол, анализи.

Финансиране изграждането на достъпна среда

- Програми и проекти с външно финансиране
- Общинския бюджет
- Публично-частни партньорства
- Доброволен труд
- Други?

За подобряване на достъпността е необходим комплексен подход, който:

- Осигурява равнопоставено участие на всички заинтересовани страни;
- Предвижда система от мерки на стратегическо и оперативно ниво;
- Цели (наред с подобряване на достъпността) и формиране на подкрепящо поведение към хората с увреждания от гражданите;
- Се ръководи от местните власти.

***Достъпността е
основната предпоставка
за осигуряване на
не-дискриминация и
равнопоставеност
на всички граждани.***

*"Никога не се съмнявайте,
че малка група загрижени и
мислещи граждани
могат да променят света.
Всъщност, това е единственият начин,
по който светът се е променял. "*

Маргарет Мийд

“Проект Възход”

**Договор №: EDF CITI1 -2022 / България / 23.06.2022 г.,
финансиран от EDF / ЕФХУ и Фондация СИТИ / СИТИ**

**Обучение за документи на ЕС и ЕФР
Основни знания за застъпничество и
лобиране**

Софи 13. 10. 2022 г.

**ЛАТИН БАНКОВ,
ЧЛЕН НА УС НА СИБ**

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!